

Yeshiva University Center for the Jewish Future - Rabbi Isaac Elchanan Theological Seminary

Join us on Sunday, December 27
SPECIAL ONLINE EDITION

The Abraham Arbesfeld
**KOLLEL YOM
RISHON**

Sunday Morning Learning Program for Men
www.kollelyomrishon.org

The Millie Arbesfeld
**MIDRESHET
YOM RISHON**

Sunday Morning Learning Program for Women
www.midreshetyomrishon.org

9:30 a.m.

Dr. Chaya Sima Koenigsberg

*Resident Scholar, The Zahava and Moshael Straus
Center for Torah and Western Thought*

**“Gather Around and I Will Tell You:”
Glikl of Hameln and her Ethical
Will The Prelude to Revelation**

10:15 a.m.

Rabbi Yaakov Glasser

*David Mitzner Dean, YU's Center for the Jewish Future
and Rabbi, Young Israel of Passaic-Clifton*

**2020: A Year to Forgive or a Year to
Forget**

www.yutorah.org/live

ישיבת רבנו יצחק אלחנן

Rabbi Isaac Elchanan Theological Seminary

An Affiliate of Yeshiva University

CENTER FOR THE JEWISH FUTURE

1. WALL STREET JOURNAL, DECEMBER 18, 2020

ONE WAY TO SAY GOOD RIDDANCE TO 2020? LIGHT YOUR PLANNER ON FIRE

LOTS OF PEOPLE CAN'T WAIT TO SAY GOOD RIDDANCE TO 2020. SOME ARE PLANNING A FLAMING FAREWELL; 'CLOSE OUT THIS HELLSCAPE YEAR'

By: Rachel Wolfe

To cap off Anneliese Place's "dumpster fire" of a year, she's seeking catharsis through an original ritual: burning her 2020 planner.

"We're going to very symbolically put the past in the past," said the Santa Barbara writer, 53, of her and her daughter's scheme [to toss their underused date books](#) into a backyard bonfire on New Year's Eve. They have already started burning 2020 calendars.

Ms. Place would ordinarily ring in the new year clad in sparkly, novelty spectacles and surrounded by friends. But after 10 months of dashed plans, including the ability to gather for the holidays, she isn't alone in feeling she can't celebrate the future without first exorcising the past.

Others are also planning to try the purifying power of fire to give the year a flaming farewell.

"We're going to very symbolically put the past in the past," said the Santa Barbara writer, 53, of her and her daughter's scheme [to toss their underused date books](#) into a backyard bonfire on New Year's Eve. They have already started burning 2020 calendars.

Ms. Place would ordinarily ring in the new year clad in sparkly, novelty spectacles and surrounded by friends. But after 10 months of dashed plans, including the ability to gather for the holidays, she isn't alone in feeling she can't celebrate the future without first exorcising the past.

Others are also planning to try the purifying power of fire to give the year a flaming farewell.

2. MEGILAH 31B

תניא, רבי שמעון בן אלעזר אומר: עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קללות שבתורת כהנים קודם עצרת, ושבמשנה תורה קודם ראש השנה. מאי טעמא? אמר אביי ואיתימא ריש לקיש: כדי שתכלה השנה וקללותיה. בשלמא שבמשנה תורה איכא כדי שתכלה שנה וקללותיה, אלא שבתורת כהנים, אטו עצרת ראש השנה היא? - אין, עצרת נמי ראש השנה היא, דתנן: ובעצרת על פירות האילן.

3. HALICHOS SHLOMO, R ZALMAN ORBACH

שמה שמורגל בפי הבריות בסוף השנה, להרבות באיחולים איש לרעהו, שהשנה הבאה תהא טובה מהשנה החולפת, ותכלה שנה וקללותיה וכו', העיר רבנו שיש להיזהר בזה שלא להיות חס וחלילה כפויי טובתו של מקום, ולכן יש להודות באותה מידה על כל החסדים והטובות שהיו במשך השנה ולייחל שימשיכו גם הלאה. כמו כן העיר שלא טוב הדבר שעושים חלק ממדפיסי הלוחות לכתוב בסוף הלוח 'תכלה שנה וקללותיה', כי מה טעם יש בכתיבת דבר זה שנה שלימה קודם לכן בזמן הדפסת הלוח, ואין זה אלא כפתיחת פה לשטן ח"ו.

4. MAAMAREI HARAYAH, RAV KOOK, P. 146

תקופת השנה הננו חשים את החליפות של הזמנים על ידי הסימנים אשר נסתמנו בהם חלקי הזמן על פי הטבע ועל פי התורה. כשאנו עוברים מפרק לפרק בפרקי הזמן כמו משנה לשנה, אנו חשים בקרבנו תופעה של חידוש; הלך חלק מהחיים שלנו ונעשה עבר מסויים, והננו מתעתדים לקבל חלק חדש של חיים בתור עתיד.

הצד המוסרי שלנו מרויח מהרושם הזה של גבולי הזמן המסויימים, שעל ידו הננו יכולים להביא לנפשנו את החשבון של העבר, לזכך אותו ולצרפו ולהסיר את כל הסיגים אשר נטפלו עלינו, על ידי שגגותינו ופשעינו, על ידי כל החולשות שלנו, הנפשיות והגופניות, באופן, שאלה לא יוסיפו את השפעתם הרעה על החיים העתידיים שלנו.

ולאידך גיסא אחרי הזיכוך הזה אנו מכשירים את עצמנו לקבל את כל הרשמים הטובים מהצד הבריא הטהור והזך שנפל בגורלנו במשך החלק של החיים, שהננו כעת מכירים אותו בתור עבר. זאת היא תכונת התשובה המתעוררת בקרבנו בכלל ובפרט, לעת החידוש של תקופת השנה, וזאת היא ההכרה הבהירה של ישראל המתחיל את שנתו בעשרת ימי תשובה, אחר שחתם אותה בחודש אלול וימי הסליחות.

5. BEIS YITZCHAK, DRASHA FROM RAV SOLOVEITCHIK ON MEGILAS RUS

#30 הגרי"ד הלוי סולובייצ'ק ז"ל (דרשה בעניני מגילת רות, בית יצחק שנת תשנ"ב, עמ' 81) - וצריך להבין, למה צריכים לומר לגר דבר זה שישראל בזמן הזה דוויים וסחופים. הלוא, לצערנו, דבר זה ידוע לכל. ועוד, מה השייכות של צרות כלל ישראל לקבלת עול המצוות, ובפרט שיהא זה הדבר הראשון ששואלים לנכרי הבא להתגייר. אלא נראה שמזה אנו למדים שהגר צריך לדעת שבכדי להתחייב במצוות לא מספיק לקבל על עצמו דת התורה, בלבד, וישאר עדיין באומה שלו כדמעיקרא, אלא צריך הוא להשתתף עם צרתן של ישראל, כלומר, שיהא חלק מכלל ישראל, ורק אח"כ יוכל להתחייב בכל מצוות התורה.

#31 רות א - וַתֹּאמֶר הִנֵּה שָׁבָה יְבָמְתִי אֶל עִמָּה וְאֶל אֱלֹהֶיהָ שׁוֹבֵי אַחֲרַי יְבָמְתִי. וַתֹּאמֶר רות אֶל תַּפְּגִיעִי בִּי לְעִזְבֹתָ לְשׁוֹב מֵאַחֲרַיךָ כִּי אֶל אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֵלַי וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִנִי אֵלָיו עִמָּךְ עִמִּי וְאֶלְקִיךָ אֶלְקִי.

6. SHU" T MIMAAMAKIM

שאלה כ-ב

ניתוח כרי להסיר המספרים שהגרמנים
הארורים שרמו על זרועי בני אדם

וְלִפִּי זה בנידון דידן גם כן הכי הוא, המספר הזה שהגרמנים ימ"ש חקקו על זרועות בני ישראל כאות קלון שישפיל אותם בעיני כל רואם לאמור, כי הללו בעלי המספרים החקוקים על זרועותיהם אינם נחשבים לבני אדם אלא כבהמות גדמו והרשות ניתנה לעשות בהם כרצונם, להוציאם להרג ולטבח כבהמות ממש, לא רק שאין בו במספר כזה כדי להבאיש את רוחנו ולהשפיל את כבודנו, אלא אדרבה, מספר זה הוא לנו לאות כבוד ולתפארת, ולהם, לרוצחים המתועבים ימ"ש וזכרם הוא למזכרת עון ולחטאת עולם שלא ניתן לסליחה ולכפרה, על זממם אשר זממו להשמיד גוי קדוש שלא ישאר לו שאר ושארית, וכל מגמתם היתה שאם אחד מישראל אפילו אם יצלח לברוח מהמחנה ולהמלט על נפשו, שכל מוצאו יהרגנו, כי תיכף ומיד יוכר על ידי הכתובת הזאת החקוקה בזרועו, כי הוא אחד מישראל, העם לטבח יובל כצאן.

וְכֵן בודאי כתובת מבישה זאת, מספר איום זה החקוק בזרועות אלפי האנשים שהיו אי פעם במחנות ההסגר והשמד, משמש לנו לאות כבוד ולזכרון, שזכור נזכור „את אשר עשה לך עמלק“ גרמני זה, וחלילה לנו לשכוח את הדבר הזה ולמחוק מלבנו את כל אשר עוללו לנו הרשעים הללו, חיתי יער ברמות אדם, זרעו של עמלק בני בניו של המן הרשע.

וְחֻבָּה כפולה ומכופלת מוטלת עלינו לעת הזאת דוקא לזכור את כל רשעתם ולא להסיח את דעתנו אף רגע מכל הרעה אשר עוללו לנו, כי רואים אנו איך שהם, הגרמנים הארורים ימ"ש אינם חוסכים כל מאמץ, ועושים את הכל כדי להשכיח מהעולם הגדול וממנו את זכרון מעשיהם הרעים, ובעוד שקול דמי אחינו ואחיותינו הקדושים והטהורים צועקים אלינו מן האדמה

שאלות ותשובות ממעמקים, חלק ד' קכג

ודורשים נקם ושילם. משמש אות זה החקוק על זרועות כלואי המחנות כמות מאות קורא ומכריו: יודע בגוים לעינינו נקמת דם עבדיך השפוך, כי דורש דמים אותם זכר, לא שכח צעקת עניים, ולכן, ידין בגוים מלא גויות, מחץ ראש על ארץ רבה, ועם בני ישראל, זה העם המושפל ומעונה עוד ירים ראש בין הגויים יפדה וירבה עד מאוד, ישגה ויפרוץ כימי עולם וכשנים קדמוניות.

לזאת חס ושלום לאשה הזאת להעביר מזרועה המספר הזה, כי בזה היא נותנת יד לפושעים הגרמנים הארורים, והיא עוזרת להם להשכיח את מעשי הזוועה והאימים שעשו לעם ישראל, ויש בזה משום חיזוק לשונאים הללו המתחצפים ומכחישים את הכל, כאילו אנו היהודים שמים להם רק עלילות דברים ותואנה אנחנו מבקשים מהם, אלא אדרבה עליה לשאת את האות הזה בגאווה וגאון, ובזכות זה היא תזכה לראות עת נקם ישיב ה' לצריו, בביא"ס.*

* נדפס בירחון הפרדס אדר א' תשכה.

7. BEIS HALEVI

#26 בית הלוי עה"ת שמות טו אז ישיר משה - רק הענין דהנה מי שהוא בצער חלילה והקב"ה עוזרו ומצילו ונותן להקב"ה שבח והודיה על הטובה שעשה לו יש בזה שני אופנים וחלוקים הם הרבה. אם עיקר שמחתו של האדם ומה שמשבח לשמו יתברך הוא רק עבור טובתו שקיבל והצלתו מהצער הרי לא יוגדל שמחתו יותר מאלו לא היה לו צער מקודם ועיקר שמחתו הוא רק על ההצלה ולא על הצער שמקודם דבו לא ישמח כלל. אבל השירה שאמרו משה וישראל אז לא היה עיקר שמחתם על זה שניצולו מיד המצריים רק עיקר שמחתם היה ע"ז שזכו להיותם הכלי חפץ אשר על ידם נתגדל כבודו יתברך ועל ידי הצלתם ממצריים נתפרסם שמו וכמו שאמרו בהתחלת השירה

אשירה לה' כי גאה גאה. וא"כ הרי השירה נאמרה גם על השיעבוד הקדום כמו על הגאולה דאלמלא השיעבוד לא היה מקום להגאולה ושמחו בהשיעבוד הקדום כמו בהגאולה של עתה. וזהו שאמר באז חטאתי דמקודם התרעם על כובד השיעבוד ועכשיו אני אומר שירה באז פירושו דאני אומר השירה גם על אז דהיינו על השיעבוד הקדום כמו על הגאולה של עכשיו, וזהו שאה"כ בתהלים (ק"ח) אודך כי עניתני ותהי לי לישועה כי אני נותן לך הודיה על העינוי הקודם דע"ז באה לי הישועה ונתקדש שמך ברבים על ידי ועל שניהם כאחד אני מודה לך ושניהם כאחד טובים

8. RAV KOOK, HAGADAH SHEL PESACH

#24 הרב אברהם יצחק הכהן קוק, עלת ראייה ח"ב הגדה של פסח - מתחיל בגנות ומסיים בשבח, להורות שהגנות היא צורך השבח. מתחיל בגנות של 'עבדים היינו' אמנם העבדות ודאי גרמה כמה דברים רעים, כמה תכונות נשחתות, ואין צריך לומר רעות וצרות בהווה שלה לאותם הסובלים אותה אז, אבל גם תכונת ההכנעה, וההשתעבדות למי שראוי להשתעבד, להיות עבד ד' באמת, להיות יכולים לבטל הרצון העצמי והנטייה העצמית בשביל קבלת עול מלכות שמים, שישאל מצטיינים בה, ושהביאו בזה ועתידיים להביא טובה רבה להם ולעולם, גם זה ההכשר נקנה ע"י קנין העבדות והרגל השעבוד, שאחרי שסיגו יצורפו, וכוח השפלות המוריד את ערך האדם יוסר, ע"י התרוממות הנפש של גאון שם ד' ותפארת הוד החיים המלאים כל טוב, שיברך ד' בהם את עמו באחרית הימים, כמה מעטר ומשלים את כלל התכונה הכללית שבאומה יהיה אז אותו רושם העבדות, אותו התמצית המצטרף לטובה שישאר אחר הזיקוק. ורק הוא ישלים את החירות הגמורה, בהיות האדם כל כך בן חורין עד שיוכל בחירותו המוחלטת גם כן לשעבד עצמו במקום הראוי, ולהיות עבד במקום שהעבדות היא החירות האמיתית. "אל תירא עבדי יעקב"

...כך הגנות של "מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו" הוא גם כן גורם לשבח שמפני יתרונו הגדול של ישראל, ונטייתם לרוחניות ושכליות... הלא יכול היה להיות משתמט מידם לגמרי כח הדמיון, באותו הצד שהוא צריך לשכלולו של עולם ותיקונו, להכשרת ההנאות והעידונים היפים שהם באים מיסוד ההכשר הדמיוני, והנטייה בכלל לחוזק גופני שכח השכל והתגברות הרוחניות מכניעתו. על כן כדי לתן שורש בגזע לבל יבולע לצד הדמיוני והחומרי לגמרי, הכין האדון ב"ה רטיה קודם, שמתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו... ומוזה יצא השבח, שעכשיו קרבנו המקום לעבודתו ויכולים אנחנו להעשיר את תכונתה של העבודה האלוהית... בכל אותם הכשרונות שנמצאים בנו מיסוד הגזע המקורי שעובדי עבודה זרה היו אבותינו, שנותן אימוץ לכח הגופי וכשרון הדמיון שימצא אחרי זיקוקו את מקומו המוגבל לו.

9. PACHAD YITZCHAK, CHANUKAH

ג. פעמים שביטולה של תורה זה הוא קיומה שנאמר אשר שברת יישר כוחך ששכרת. מעשה שבירת הלוחות היא מעשה של קיום תורה על ידי ביטולה. והרי אמרו חכמים שאלמלא נשתברו הלוחות לא היתה תורה משתכחת מישראל (עירובין נד). נמצא, איפוא, כי שבירת הלוחות היה בה גם משום השכחת התורה. למדים אנו מכאן הידוש נפלא כי אפשר לה לתורה שתתרכבה על ידי שכחת התורה, עד כי באופן זה יתכן לקבל יישר כוח עבור השכחת התורה. ופוק חזי מה שאמרו חכמים כי שלש מאות הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה והחזירו עתניאל בן קנז בפלפולו. והרי דברי תורה הללו של פלפול החזרת הלכות, הם הם דברי תורה שנתרכבו רק על ידי שכחת התורה. ולא עוד אלא שכל ענין המחלוקת בהלכה אינו אלא מצד שכחת התורה, ואף על פי כן הלא כך אמרו חכמים אף על פי שהללו מטהרין והללו מטמאין, הללו פוסלין והללו מכשירין, הללו פוטרים והללו מחייבים, וגו', אלו ואלו דברי אלקים חיים; ונמצא דכל החילוקי דעות וחילופי שיטות הם הגדלת התורה והאדרתה הנולדות דוקא בכוחה של שכחת התורה.

10. RAV KOOK, ZECHIRAS AMALEK

מחייית עמלק - מוחק על מנת לכתוב...

באחת משיחות הקודש הסביר הרב את תכנה של מצוות מחייית עמלק: כך שנינו בהלכות שבת: סתם מוחיקה - קילקול הוא, ואין מוחיקה נחשבת למלאכה, אלא כשהוא מוחק-על-מנת-לכתוב, כי רק אז זו פעולה שמגמתה תיקון.

ומכאן יש ללמוד לגבי מצוות מוחיק-עמלק. אל יחשוב החושב כי לפנינו מצוות מחייית גרידא, מצוות מוחיקה ותו לא, שהרי כאמור זו רק מקלקלת.

אלא הואיל ומגמת עמלק היתה, לפגוע בעם הנרשא את שם-ד' בעולם, כעם שעמו כרת הקב"ה ברית, ושהוא כיסא-ד' בעולם. לכן מצוות מחייית עמלק היא, מוחיקה-על-מנת-לכתוב, על מנת לתקן עולם במלכות-ד', מוחיקה שבמקומה תבאנה אותו-קודש של שם-מלא וכיסא-מלא - קדושתן של ישראל.

ורק כשהמוחיקים המוחקים מגיעים לגמר-המלאכה של הכתיבה-התיקון, אז מתקיימת המצוה בשלמותה - השם שלם והכיסא שלם ו"מלכותו בכל משלה" (ועיין רש"י ברכות נח, א, הממלכה זו מלחמת עמלק - - על ידי מלחמה לד' בעמלק יתעלה כסא).

[ועיין היטב באגרות הראייה (ח"ג, אגרת תתח עמ' פ"א), בדברים הנפלאים אשר נשא מרן הרב זצ"ל "לפני קהל מקשיבים", בשבת-קודש פ' וזכור של שנת תע"ז "על דבר מחייית עמלק וזיכרון המציאות - - מהרשעה המתפשטת מראשית-גויים"²]

11. YAAROS DVASH

(יד) אלה ראשי בית אבתם בני ראובן בכר ישראל וגו'. הנה נראה הטעם שלא שעבדו מצרים בשבט לוי (רשי שמות ה', ד'), היה כי פרעה ראה בקסם כי משבט לוי יקום המושיע, ופרעה חשב מי שאינו בצרה אינו יכול להושיע, כי נוצר תאנה יאכל פריה (משלי כ"ז, כ"ח), רק מי שסבל גלות יהיה אה"ב לראש, ולכך לא שעבד בשבט לוי כלל ולא יוצדק להקים משבט לוי מושיע, וזהו היה טענת ישראל ג"כ ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ועבודה קשה שהם בעבודה רבה ושבט לוי הפשי מכל, ואיך יתכן שהוא יתנשא ויבחר ה' בו למושיע. וזה טענת

12. PACHAD YITZCHAK

#43 פחד יצחק (איגרות ומכתבים) - ...דע לך חביבי, ששורש נשמתך הוא לא השלוח של היצר הטוב, אלא דווקא מלחמתו של היצר הטוב... באנגלית אומרים: Lose a battle and win the war. בודאי שהנך נכשל ועומד להיות נכשל (אין בזה משום פתיחת פה לשטן), ובכמה מערכות תיפול שדוד... החכם מכל אדם אומר "שבע ייפול צדיק וקם", והטיפשים חושבים כי כוונתו בדרך רבותא: אף על פי שבע ייפול צדיק, מכול מקום הוא קם. אבל החכמים יודעים היטיב שהכוונה היא שמהות הקימה של הצדיק היא ה"שבע הנפילות" שלו. וירא את כל אשר עשה והנה טוב מאוד. טוב זה יצר טוב, מאוד זה יצר הרע...